

ONA TILI O'QITISH METODLARI VA USULLARI: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR

Shaydo Yigitaliyeva

ToshDO'TAU ona tili va adabiyoti ta'limi yo'nalishi

3-bosqich talabasi

shaydoyigitaliyeva3@gmail.com / 949270224

Annotatsiya : Ushbu maqolada ona tili o'qitishning metodlari va usullari, ularning nazariy asoslari, zamonaviy ta'lim texnologiyalari bilan uyg'unligi, shuningdek, boshlang'ich sinflarda ona tilini samarali o'rgatishdagi amaliy yondashuvlar tahlil qilinadi. Maqola o'qituvchilar, metodistlar va pedagogika sohasidagi tadqiqotchilar uchun foydali bo'lishi mumkin.

Kalit so'zlar: ona tili o'qitish metodikasi, didaktik metodlar, metodika, interfaol usullar, zamonaviy ta'lim texnologiyalari, muammoli o'qitish, grammatika tahlili, innovatsion pedagogik yondashuvlar.

Abstract: This article analyzes the methods and techniques of teaching the native language, their theoretical foundations, alignment with modern educational technologies, and practical approaches to effectively teaching the native language in primary school classes. The article may be beneficial for teachers, methodologists, and researchers in the field of pedagogy.

Keywords: native language teaching methodology, didactic methods, methodology, interactive techniques, modern educational technologies, problem-based teaching, grammar analysis, innovative pedagogical approaches

Аннотация: В данной статье рассматриваются методы и приемы преподавания родного языка, их теоретические основы, соответствие современным образовательным технологиям, а также практические подходы к эффективному

обучению родному языку в начальных классах. Статья может быть полезна для учителей, методистов и исследователей в области педагогики.

Ключевые слова: методика преподавания родного языка, дидактические методы, методика, интерактивные приемы, современные образовательные технологии, проблемное обучение, грамматический анализ, инновационные педагогические подходы.

Ona tili — millatning madaniy merosi, milliy oʻzlik va tafakkurining asosi hisoblanadi. Uni oʻrgatish jarayoni nafaqat tilshunoslik, balki psixologiya, pedagogika, didaktika kabi fanlar bilan chambarchas bogʻliq. Ona tili oʻqitish metodikasi esa bu fanlararo bogʻliqlikni amaliyotga tatbiq etuvchi muhim sohaga aylanadi.

Ona tili oʻqitish metodlari

Ona tili oʻqitishda qoʻllaniladigan asosiy metodlar quyidagilardan iborat:

1. Tushuntirish metodi: Til hodisalarini nazariy jihatdan izohlash orqali oʻquvchilarning tushunishini taʼminlaydi.
2. Koʻrgazmali metod: Darsliklar, diagrammalar, audio va video materiallar orqali til materiallarini vizual tarzda tushuntirish.
3. Amaliy metod: Mashqlar, diktantlar, yozma va ogʻzaki topshiriqlar orqali oʻquvchilarning til koʻnikmalarini mustahkamlash.
4. Muammoli oʻqitish metodi: Oʻquvchilarga muammo yoki savol qoʻyish orqali ularni mustaqil fikrlashga undash.
5. Interfaol metodlar: Guruhli ishlar, munozaralar, rolli oʻyinlar orqali oʻquvchilarning faol ishtirokini taʼminlash.

Ona tili oʻqitish usullari

Metodlar oʻz navbatida turli usullar orqali amalga oshiriladi:

Kuzatish va tahlil: Til hodisalarini kuzatish va ularni tahlil qilish orqali o'quvchilarning analitik fikrlashini rivojlantirish.

Taqqoslash: Til birliklarini bir-biri bilan taqqoslash orqali ularning o'xshash va farqli jihatlarini aniqlash.

Umumlashtirish: O'rganilgan material asosida umumiy xulosalar chiqarish.

Lug'at ishlari: Yangi so'zlarni o'rganish, ularning ma'nolarini aniqlash va kontekstda qo'llash.

Matn ustida ishlash: Matnni tahlil qilish, asosiy g'oyani aniqlash, savollarga javob berish.

Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining qo'llanilishi

Ona tili o'qitishda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Masalan, intensiv ta'lim texnologiyalari, didaktik o'yinlar, klaster metodi, kakografiya usuli kabi yondashuvlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, ijodkorligini va faol ishtirokini ta'minlaydi. Bu usullar o'quvchilarning tilga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularni faol o'rganishga undaydi.

Xulosa

Ona tili o'qitish metodlari va usullari doimiy ravishda takomillashib boradi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, innovatsion texnologiyalar va interfaol metodlar o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. O'qituvchilar ushbu metod va usullardan oqilona foydalanish orqali o'quvchilarda ona tiliga bo'lgan muhabbatni shakllantirishi va ularning tilni chuqur o'zlashtirishiga erishishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Xolboeva G.A. (2022). Boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi fanining metodologik va ilmiy asoslari. Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar xalqaro ilmiy-metodik jurnali.
2. Rahmatov X.H. (2024). Ona tili ta'limida intensiv ta'lim texnologiyalarini qo'llashning nazariy metodologik asoslari. Znanio.ru.
3. Zakirova M.A. (2024). Ona tili o'qitish metodikasi fanining metodologik va ilmiy asoslari. Web-journal.ru.

4. Tursunova Z.N. (2024). Ona tili darslarini o'qitishda zamonaviy metod kakografiya usulidan foydalanish. International journal of scientific researchers.
5. Ismoilova S. (2017). Ona tili o'qitish metodikasi. Ziyonet kutubxonasi.